והא אמר רבי שמעון ראויה לכהן גדול מטמא לה שאין ראויה לכהן גדול אין מטמא לה שאני התם דרבי רחמנא קרובה א"ה מוכת עץ נמי [רבי] קרובה אחת ולא שתים ומה ראית הא אתעביד בה מעשה הא לא אתעביד בה מעשה ורבי יוסי [א]מדשבקיה (א) לבר זוגיה מכלל דבמוכת עץ כרבי מאיר סבירא ליה מנא ליה מלא היתה לאיש והא אפיקתיה חד מלא היתה וחד מלאיש אליו לרבות הבוגרת והא אמר ר' שמעון בתולה שלימה משמע טעמא דידיה נמי התם מהכא דדריש הכי מדאליו לרבות הבוגרת מכלל דבתולה בתולה שלימה משמע [ב]תניא ר' שמעון בן יוחי אומר גיורת פחותה מבת שלש שנים ויום אחד כשירה לכהונה שנאמר [1]וכל הטף בנשים אשר לא ידעו משכב זכר החיו לכם והרי פנחס עמהם ורבנן לעבדים ולשפחות אי הכי בת שלש שנים ויום אחד נמי כדרב הונא דרב הונא רמי כתיב [2]כל אשה יודעת איש למשכב זכר הרוגו הא אינה יודעת קיימו מכלל דהטף בין ידעו בין לא ידעו קיימו וכתיב וכל הטף בנשים אשר לא ידעו משכב זכר החיו לכם הא ידעי הרוגו הוי אומר בראויה ליבעל הכתוב מדבר תניא נמי הכי וכל אשה יודעת איש בראויה ליבעל הכתוב מדבר אתה אומר בראויה ליבעל או אינו אלא נבעלה ממש כשהוא אומר וכל הטף בנשים אשר לא ידעו משכב זכר הוי אומר בראויה ליבעל הכתוב מדבר מנא ידעי אמר רב [ג]הונא בר ביזנא אמר ר' שמעון חסידא העבירום לפני הציץ כל שפניה מוריקות בידוע שהיא ראויה ליבעל כל שאין פניה מוריקות בידוע שאינה ראויה ליבעל אמר רב נחמן [ד]סימן לעבירה הדרוקן כיוצא בדבר אתה אומר [3]וימצאו מיושבי יבש גלעד ארבע מאות נערה בתולה אשר לא ידעו איש למשכב זכר מנא ידעי אמר רב כהנא הושיבום על פי חבית של יין [ה]בעולה ריחה נודף בתולה אין ריחה נודף ונעבירינהו לפני ציץ אמר רב כהנא בריה דרב נתן [4]לרצון להם כתיב לרצון ולא לפורענות אי הכי במדין נמי אמר רב אשי להם כתיב להם לרצון ולא לפורענות ולעובדי כוכבים אפילו לפורענות אמר רבי יעקב בר אידי אמר רבי יהושע בן לוי הלכה כרבי שמעון בן יוחאי אמר ליה רבי זירא לרבי יעקב בר אידי [ו]בפירוש שמיע לך או מכללא שמיע לך מאי כללא דאמר ר' יהושע בן לוי עיר אחת היתה בארץ ישראל שקרא עליה ערער ושגר רבי את רבי רומנוס ובדקה ומצא בה בת גיורת פחותה מבת שלש שנים ויום אחד והכשירה רבי לכהונה אמר ליה בפירוש שמיע לי [ז]ואי מכללא מאי דלמא שאני התם הואיל ואנסיב אנסיב דהא רב ורבי יוחנן דאמרי תרוייהו בוגרת ומוכת עץ לא ישא ואם נשא נשוי הכי השתא בשלמא התם סופה להיות בוגרת תחתיו הכא סופה להיות בעולה תחתיו הכא סופה להיות זונה תחתיו רב ספרא מתני לה מכללא וקשיא ליה ומשני ליה הכי ההוא כהנא דאנסיב גיורת פחותה מבת שלש שנים ויום אחד אמר ליה ר"נ בר יצחק מאי האי אמר ליה דאמר רבי יעקב בר אידי אמר ר' יהושע בן לוי הלכה כר"ש בן יוחאי אמר ליה [ט]זיל אפיק ואי לא מפיקנא לך ר' יעקב בר אידי מאונך תניא וכן היה ר"ש בן יוחאי אומר

קברי

מדשבקיה (ב) **לבר זוגיה**. דגבי מוכת עץ לא פליג אלא ר' שמעון לחודיה ושבקיה ר' יוסי דהוה בר זוגיה בארוסה מכלל דבמוכת עץ כר' מאיר סבירא ליה לר' יוסי דמטמאה לה: **מלא היתה**. דדריש ליה לר' מאיר מי שהוייתה על ידי איש: **והא אפקיה**. ר' יוסי להוציא את הארוסה: **חד מלא היתה**. להוציא את הארוסה: **מלאיש**. למישרי מוכת עץ שאין מקולקלת על ידי איש: **והא אמר ר' שמעון**. לעיל [ח] בתולה שלימה משמע מדאיצטריך בתוליה למישרי בוגרת לכ"ג: **כשרה לכהונה**. לא מחזקינן לה כזונה: **אי הכי אפילו בת ג' שנים נמי**. ליתכשר לרבי שמעון ונלמד שלא תהא נבעלת דהא קרא אנבעלה הוא דקא קפיד ליה וקאמר כל שאין נבעלת החיו לכם: **כדרב הונא**. לא מצית אמרת דבת ג' שנים לימא קרא החיו: **דרב הונא רמי**. אשה משמע גדולה וקאמר קרא יודעת הרוגו ושאינה יודעת החיו מכלל דטף לא שנא הכי ולא שנא הכי החיו וכתיב וכל הטף וגו': **הוי אומר**. מדקשו קראי אהדדי על כרחך יודעת דקרא ואשר לא ידעו לאו ידיעה ממש קאמר דאם כן לא מיתרצא דוקיא דקרא אלא בראויה ליבעל הכתוב מדבר דכל אשה הראויה לידע הרוגו והשתא משמע אשה אפילו טף בת ג' דראויה לידע ולא תידוק הא טף בין ידעי בין לא ידעי החיו דהא בראויה קא מישתעי קרא אלא החיו לכם דקאמר רחמנא בפחותה מבת שלש קאמר: **בראויה ליבעל**. אע"פ שלא נבעלה: **כשהוא אומר וכל הטף אשר לא ידעו החיו**. הא אשה אע"פ שלא ידעה הרוגו הוי בראויה ליבעל קמשתעי קרא: **פניה מוריקות**. גם היה: **הדרוקן**. פניהן של עוברי עבירה מוריקין: **מאנשי יבש גלעד**. בימי פלגש בגבעה שנהרגו כל אנשי יבש גלעד לפי שלא באו להלחם בשבט בנימין כשאר אחים והחיו כל שלא נבעלה ונתנום לנותרים משבט בנימין לנשים: **בפירוש שמיע לך**. מיניה דרבי יהושע בן לוי: **או מכללא**. דשמעת מיניה מילתא דדייקת מיניה דסבירא ליה כר' שמעון: **מאי כללא**. מאיזה כלל היה לו לומר: **ערער**. לפסול משפחת העיר: **רומנוס** גרסינן: **והכשירה**. הניחה תחת בעלה כהן: **ואי מכללא מאי**. ואי מהאי כללא שמיע ליה לר' יעקב מאי אית ליה לרבי זירא לאותביה דקא בעי מיניה בפירוש שמיע לך או מכללא: **הכא סופה להיות זונה תחתיו**. בתמיה. אי סבירא ליה דפסול משום זנות סבירא ליה ואם כן לא שנא לכתחלה ולא שנא דיעבד אסירא: **וקשיא ליה**. כדאקשי דלמא התם הואיל ואינסיב אינסיב: **ומשני הכי**. כדשנינן בשלמא התם סופה להיות בעולה תחתיו כו': **מפיקנא לך ר' יעקב מאונך**. כלומר משמתינן לך ותפיק על כרחך:

אין

והא אמר רבי שמעון בתולה שלימה משמע. תימה דלעיל פריך למה לי לרבות הבוגרת והא אמר רבי מאיר בתולה אפילו מקצת בתולים [י][משמע] משמע דאי הוה סבר בתולה שלימה לא הוה קשה לן מידי והשתא פריך איפכא ואומר ר"י דהכא פריך הכי והאמר רבי שמעון בתולה שלימה משמע ולהכי מכשיר התם בכהן גדול בוגרת ואם כן למה לי הכא אליו לרבות בוגרת נילף בתולה בתולה מהתם ומשני טעמא דידיה נמי מהכא ואם תאמר מאחר דמרבינן הכא בוגרת למה לי יו"ד דבתוליה לעיל להכשיר בוגרת נילף מהכא ואומר ר"י דצריך למכתב התם בתוליה ביו"ד משום דבענין אחר לא אפשר למכתב יתור של בי"ת דבבתוליה למדרש מיניה עד שיהו כל בתוליה קיימין למעוטי שלא כדרכה ומוכת עץ כדפרישית לעיל: **הא** אינה יודעת יקיימוה. לא היה צריך למידק הכי אלא הא טף אפי' יודעת יקיימו כו' אלא שרוצה להקשות משניהם דכל אשה יודעת משמע דאינה יודעת קיימו וטף נמי אפילו יודעת קיימו ובאידך קרא דטף אשר לא ידעו משמע הא ידעו או גדולה ואפי' לא ידעה הרוגו: **בראויה** ליבעל הכתוב מדבר. ויודעת איש היינו ראויה לדעת איש והא דכתיב אשה דמשמע דוקא גדולה היינו משום דליקשו קראי ומתוך כך מוקמינן דבראויה ליבעל הכתוב מדבר דאי לא כתיב אשה אלא סתם וכל יודעת איש הוה אמינא דהאי קרא נמי בטף איירי ובטף יודעת הרוגו ושאינה יודעת יקיימו אבל גדולה אפילו אין יודעת הרוגו: **סימן** לעבירה הדרוקן. ע"י העבירה בא הדרוקן כדאמרינן בבמה מדליקין (שבת דף לג.) והדרוקן לאו היינו ירקון כדאמר בהרואה (ברכות דף סב:) אבל קצת יש להדרוקן ירוקת פנים כדאמר דכל שפניה מוריקות [כ]:

קברי

עין משפט
נר מצוה

עה א מיי' פי"ח מהל' איסורי ביאה הלכה ג סמג לאוין קכא טוש"ע אה"ע סימן ו סעיף ח:

◆

תוספות ישנים

והאמר ר' שמעון בתולה שלמה משמע. וא"ת ומאי פריך אדרבה היא הנותנת דסד"א בתולה שלמה משמע איצטריך אליו לרבות בוגרת. דהכי משמע לעיל הך סוגיא דפריך לר"מ האמר [בתולה] מקצת בתולה משמע משמע הא אי אמרינן בתולה שלמה משמע ניחא דאצטריך אליו לרבות בוגרת ונראה לפרש דה"ק והאמר ר"ש בתולה שלמה משמע ואינו מייתי [רק] תחלת דבר וי"ל בתולה שלמה משמע ובבתולה מקצת בתולים דהיינו מלתיה דלעיל וא"כ למה לי אליו לרבות בוגרת תיפוק ליה דנילף מהתם ודוחק הוא דהא לא מייתי קרא דבבתוליה. וי"ל דה"ק והאמר רבי שמעון בתולה שלמה משמע ומאי קאמר ר' שמעון בן הוי"ל למגמר מהכא דלאו שלמה משמע דהא אמרינן אליו לרבות את הבוגרת: טעמא דידי נמי מהכא מדאצטריך אליו לרבות את הבוגרת א"כ בתולה משמע בתולה שלמה והקשה הר' ידידיה היכי קאמר ר"ש מדאצטריך לרבות הבוגרת א"כ בתולה משמע בתולה שלמה דלמא לעולם אימא לך מקצת בתולים משמע ומ"מ איצטריך אליו לרבות בוגרת דלא נילף בתולה בתולה מהתם לדרוש בתולה מקצת בתולים משמע בבתוליה עד שיהיו כל בתוליה קיימין כמו דאמר ר"מ לעיל ונראה לרא"ש דהא לא קשה מידי דהכי נמי הוי להקשות אמאי לא קאמר ר"ש כר"מ בהדיא והכא ודאי הוינו ספיר למימר טעם דדלמא ר' שמעון ניחא ליה לא ספיר לומר בתולה שלמה ואצטריך אליו למעט ממשמעותיה דקרא משאמר כר' מאיר דבתולה משמע ואצטריך אליו דלא נילף בתולה מהתם דהתם נמי משמע בתולה מקצת בתולים רק דמפקינן מבתוליה עד דאיכא כל בתולים. ועוד [כ] מדקא"ל לר' שמעון למצוא טעם להעמיד דבתולה שלמה משמע מלומר מקצת בתולים ועוד אינו דר"ל בתולה מקצת בתולים משמע בבתוליה עד שיהיו כל בתוליה קיימין דא"כ לא הוינו לאתויי שלא כדרכה דלא הוינו למדרש בבתוליה בין כדרכה בין שלא כדרכה דא"כ לשתוק קרא מיניה ותבתוליה שמעינן לה דבעינן לעולם כל בתולים כדפרישית לעיל לר' מאיר וא"כ היינו צריכים לדרוש בבתוליה כדרכה אין שלא כדרכה לא בעינן כל בתולים ור' שמעון לא ניחא לדורשה שלא כדרכה כיון דהוינו לומר איפכא ולפסול שלא כדרכה:

מסורת הש"ס

א) [לקמן פג.], ב) קידושין [עח:], ג) צ"ל תנא, ד) שבת לג., ה) [כתובות י:], ו) [שבת לט: ערכין טו. ועי' ברכות ט.], ז) [ברכות יב. וש"נ], ח) [דף נט:], ט) רש"ל, י) [עי' בתוספות בכורות מד: ד"ה לידי כו'].

◆

תורה אור השלם

1. וכל הטף בנשים אשר לא ידעו משכב זכר החיו לכם: במדבר לא יח
2. ועתה הרגו כל זכר בטף וכל אשה ידעת איש למשכב זכר הרגו: במדבר לא יז
3. וימצאו מיושבי יביש גלעד ארבע מאות נערה בתולה אשר לא ידעה איש למשכב זכר ויביאו אותם אל המחנה שלה אשר בארץ כנען: שופטים כא יב
4. והיה על מצח אהרן ונשא אהרן את עון הקדשים אשר יקדישו בני ישראל לכל מתנת קדשיהם והיה על מצחו תמיד לרצון להם לפני יי: שמות כח לח

◆

הגהות הב"ח

(א) גמ' ורבי יוסי מדשבקיה בר זוגיה כצ"ל ואות ל' נמחק: (ב) רש"י ד"ה מדשבקיה בר זוגיה וכו' ושבקיה לרבי יוסי דהוה:

◆

מוסף רש"י

והרי פנחס עמהם. בין היוצאים למלחמת מדין שנאמר להם המקרא הזה (קידושין עח.). הדרוקן. חולי הוא (שבת לג.). בעולה ריחה נודף. מפיה מריחין ריח היין שנכנס לה דרך פתח הפתוח (כתובות י:). ואי מכללא מאי. וכי אמר ליה מכללא מאי גריעותא איכא, דאמר לאו בפירוש איתמר (ברכות יב:) מה לנו אי איתמר מכלל אי בפירוש, הא מהאי כללא ספיר שמעינן, ומאי אשמעינן גמרא דלאו בפירוש איתמר ומה יש לנו לגמגם בכלל זה (חולין צד.).

י) אולי צ"ל ניחא ליה טפי לומר בתולה שלמה משמע מדאיצטריך אליו למעט ממשמעותיה דקרא מבנאמר כר"מ דבתולה מקצת בתולה משמע כו'. כ) אולי צ"ל יעוד דניחא ליה טפי לאוקי טעם לר"ש להעמיד דבתולה וכו'.